

Telefon 15 szám.

Székely Hírek

(volt Székely Udvarhely)

A Székelység pártoktól független
politikai újsága

Előfizetési ára: egész évre 50 leu, félére 25 leu, negyed-
évre 12 leu 50 bani. Egyesszám 1 leu A regátban 1 leu 50 bani.
Hirdetések díjszabás szerint. — Nyílt tér soronként 3 leu.

Felölös szerkesztő:
Ébert András.
Kiadja: A lapkiadó társaság.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oderheiu (Székely-
hely) Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca)
Megjelen minden vasárnap

Legszebb feladat

volna Románia megértő embe-
reinek olyan egyesület alapítása,
amelynek tagjai volnának fajra,
nemzetiségre és felekezetre való
tekintet nélkül mindazok, akik
kinőve a sovinizmus és feleke-
zeti türelmetlenség szűk légkö-
réből, egy magasabb és tisztul-
tabb életfelfogásnak hívei.

Romániának különböző faju
és kulturájú népei elzárkózottan
élnek, nem ismerik egymást.
Ez pedig csakis az ellentétek,
a bizalmatlanság és a gyűlölet
fokozására vezetett a multban,
arra vezet jelenleg is.

Ma már túl vagyunk azon,
hogy kálvária és kinszenvedés
legyen azoknak a sorsa, akik
a különböző faju népek közti
megértésnek a hívei, a lelkes
harcosai. Már végig hömpölygött
rajtunk az a piszkos hullám, a
melyet nagyra duzzasztott a
multban és az impérium első
két évében Grünfeld és Kahána
urak „Brassói Lapok”-ja. Ezen-
túl már senkinek sem kell fél-
nie attól, hogy a megértés el-
vei miatt a közvéleményt ter-
rorizálni lehet a „hazaáruló”,
„renegát”, „konjunktura lova-
gok” s több efféle jelzőkkel...

Bátran előállhatnak tehát azok,
akik részint nyíltan, részint ti-
tokban előkészítették a talajt s
felvilágosították a közvéleményt,
hogy egymásra vagyunk utalva
s mindenkinek jóakaratu kész-
ségére szükség van Románia
nagyra és hatalmassá fejlesz-
tésében.

E legszebb feladat kezdemé-
nyezésének a románság, mint
uralkodó nemzet részéről kel-
lene kiindulnia; a kormányok

beavatkozása nélkül, de a min-
denkori kormány támogatásá-
val. E mozgalomból ki kell
zárnai a napi politikát. Mert
minden politika fölött áll a

„megértés” gondolata és Ro-
mániát nagyra, hatalmassá csak
népeinek kölcsönös megbecsü-
lése, a vallások vallása: az em-
berszeretet teheti...

A „megértés” apostola.

Érdekes vendége volt az elmúlt
héten néhány napon keresztül Oder-
heiu-Székelyudvarhelynek. *Faltis*
János, a jasi egyetemnek volt
kémiai tanára s jelenleg brailai gyógy-
szerész tanulmány útjában ellátoga-
tott hozzánk is. A 60 év körüli,
erőtlen férfi óriási vagyonát ál-
dozza fel, hogy ideáljainak éljen s
ezzel használjon a hazájának. A
fölötte érdekes egyéniség — ki jó
barátjánál: *Bilciurescu* Virgil törv.
sz. elnöknel volt szállva — a követ-
kező nyilatkozatot tette:

— Keresem azokat a szálakat, a
melyekkel a román-magyar barátsá-
got és „megértést” állandósítani
lehet. Evégből máris nagy irodalmi
munkásságot fejtettem ki. Legutóbb
a „Curierul”-ban én méltattam Pető-
fit a román intelligens közönség
számára. Ezt s egyéb erre vonat-
kozó cikkeimet szíves készséggel
megküldöm majd a „Székely Hírek”
szerkesztőségének.

— Most egyenesen Budapestről
jövök, ahol 12 napot töltöttem. Nagyon
tetszett az ottani csin és tisztaság
s úgy látom, a magyaroknak nagy
érzékük van a művészeti szép iránt.
Volt alkalmam egyetemi hallgatókkal
beszélni, akiknek életrevalóságát
külön ki kell emelnem. Napbarnította,
erőtlen ifjak, akik tanulmányaik
mellett sokat sportolnak. Nagyon
rokonszenveznek azzal az eszmével,
hogy a román és magyar nép ne
csak szorosabb gazdasági érintke-
zésbe lépjen egymással, hanem
idővel közös uralkodójuk is legyen.
Ehhez nem kell más, minthogy a
mi egyetemi hallgatóink is foglal-
kozzanak ezzel az eszmével, hogy
az érintkezés megtörténhessen. Hi-
szem, hogy ez nemsokára valóra
válk.

— A külpolitikai helyzet is mu-
tatja, hogy a két egyedülálló népnek,
a románnak és magyarnak szoros
fegyverbarátságot kell kötnie, ha
fejlődni és boldogulni akar...

— Szoros összeköttetést tartok
fenn a brailai ref. egyházközséggel,
amelynek ideális lelki s nagyon
képzett papja: *Torró* Miklós s hiszem,
hogy ezentúl a „Székely Hírek”
útján még több egyénnel juthatok
közelebbi érintkezésbe, akik sovi-
nizmustól mentesen, tisztán azon
ideális célért lelkesednek, amely —
nézetem szerint — mindenféle kon-
szolidációnak alapfeltétele: a román-
magyar nép barátságos együttmű-
ködésének a biztosítása.

— Az én szűkebb hazám: Braila,
a leg tisztább s legszebb román vá-
ros. 1833-ban teljesen leégett. Ak-
kor *Kisileff* orosz tábornok ujjá épít-
tette. A drágaság nálunk is igen
nagy, kb. egyforma az itteni árakkal.

Faltis tanárnak adatokat szolgáltattunk a magyar „Hymnus” és „Szó-
zat” eredetéről, zenéjéről s több klasz-
szikus szépségű nép dalra vonat-
kozólag, hogy azokat egy hosszabb
tanulmány keretében bemutathassa
a román közönségnek. Megmutattuk
neki a székely anyaváros történelmi
nevezetességeit. Folyton jegyezgetett
és érdeklődött minden iránt, ami
a székely népet illetőleg jellegzetes.

Faltis tanár azzal a meggyőző-
dással távozott el körünkől, hogy
a magyar-román barátságának és
megértésnek itt is számos harcosa
van, amely tudat csak megacélozza
akaraterjét, hogy e téren korszak-
alkotót teremthessen.

Kíváncsi voltam, hogy a román
„Faltis”-ok, a magyar és székely
„Faltis”-ok, egy közös egyesületben
tömörülnek. A zászlóbontásra e
helyen is felkérjük illusztris vendé-
günket!

Hozzászólás.

A „Székely Hírek” ez évi 33. szá-
mában „Néma gyermeknek” címmel
egy igen figyelemre méltó ötletet
felvető cikk jelent meg. Kell, hogy
e téma a most folyó s munkában
is levő tanterv-kérdésben kifejezés-
hez is jusson. (Ugyan a gyakorlati
kivétel szempontjából kétséges, hogy
a mi messze vidéki szavunknak le-
het-e oly messze valamelyes vissz-
hangja!)

A kertészkedés bevezetése az is-
kolában még nem volna egészen új
dolog, hisz az utóbbi évtizedekben
képezdünk s a polgári iskolák több
helyen beléptek az akkor még igen
modernnek tartott s az akkori lati-
nos középiskolák által erősen lené-
zett foglalkoztatás szolgálatába.

A cikkíró által kívánt kereteket
azóban *túl nagyoknak* tartom, mint
aki már ilyen dolgokkal tíz évig ki-
sérletezett!

A célt kell néznünk! Az első az,
hogy megkedveltesük ezt a házas
foglalkozást és egy polgárember
kereteihez illő méretekben azt okszerű
felfogással meg is tanítsuk. A másik
cél a közgazdasági, t. i. a belterjes
gazdálkodás s a tömegélelmiszer-
termelés! Nekünk az elsőt kell for-
ciroznunk s ha emellett a második-
nak is megfelelünk, annál jobb az
eredmény!

Ép ezért a kertészkedés berende-
zésénél is nem az egytáblában nagy
tömegben termelendő anyagokra kell
tekintettel lennünk, hanem az okta-
tandó ifjúságot 6—10-es csoportokba,
családokba kell osztani (ez felel meg
a háztartás munkarendjének) és e
csoportnak megfelelően a családi te-
lek nagyságának megfelelő területen
önálló kertészkedést kell folytatnia
s így kb. $\frac{1}{3}$ hold terület egy cso-
portnak teljesen elegendő!

Itt aztán minden természetű
volna, ami egy családnak az évi
szükségletére elegendő. Ezen műve-
lési szempontból könnyen áttekin-
thető területen megkapná a szemé-
t és az értéke minden tanulónak azt
a mértéket is egyuttal, amire neki,

mint felnőtt s önálló háztartást vivő egyénnek szüksége van.

Az óvodától*) felfelé minden évben és minden iskola-típuson keresztül ezt kell kapjam minden növendék úgy, hogy az ne mint tanulni való lássék előtte, hanem annak minden fogása megszokássá, második természetévé válják. Az igazi iparszerű üzést a szakiskoláknak kell hagynunk, vagyis azoknak, akik életpályául direkt a kertészkedést választják. De az is bizonyos, hogy az ily módon megtanult ismeretek — mástéren való nem boldogulás esetén is — válhatnak kenyérkereseti forrásokká!

E mondottakból is kitűnik, hogy ily cél és keretek mellett kevesebb területtel is megelégedhetnek az iskolák, nehogy általánosítva, a nagy területek ép megakadályozhassák a könnyebb mozgást.

A kertészkedést télen — mint már meg is kezdték — a kézimunkának kell helyettesítenie, ahol a háztartás körében előforduló apróbb dolgok előállítására s javítása volna a cél.

Amint a cikkíró is mondja: nem szabad sajnálni az erre fordított időt. Amit itt megtanul az a fogékony ifjú lélek, azt a bizonyos fizikai mozgással egybekötött tudást (és nem könyvtanulást!), nem fogja elfelejteni soha. Ha ezt tesszük a tanításhoz gerincévé és innen építjük ki egy művelt embernek szükséges ismereteket, egész más tantárgy koncentráció állna elő, mint a régi alapon csak kinlódó, ide-oda gyötrődő tantervváltoztatásokkal.

Érdemes e témát felszínen tartani!

Siculus.

* Ez a gondolat új és nagyon okoszerű!

HIREK.

Goga Oktávián.

Averescu kormányának vallásügyi minisztere augusztus 28-án rövid időre Odorheiu-Székelyudvarhelyt tartózkodott. Megtekintette a várost, az agyagipari szakiskolát és tapasztalatairól a következő nyilatkozatot tette: „Nagyon kellemesen lepott meg Székelyudvarhelynek szép felvése. Eddigél csak Marosvásárhelyt ismertem, de úgy látom, hogy ez is nagyon intelligens város, amely még nagy jövőnek néz elébe. Mint erdélyi ember ismerem a székelység történelmét s tudom, hogy itt vagyok a székelység anyavárosában, a „rabonbánok“ székhelyén.

A közeli Szovátán nyaraltam s kisebb-nagyobb kirándulásaim között arra határoztam el magamat, hogy a Székelyföld teljes megismerésére 1 hónapot szánok.

Bejárom majd a nevezetesebb központokat és Székelyudvarhelyt is hosszabb időt szándékozom eltölteni.

Most egyelőre ráérek tanulmányozni a székely fajt, mely a multban számos esetben jelét adta a román nép iránt érzett rokonszenvének...

Goga a románság lánglelkű költője, most nem vesz aktív részt a politikában, csak ideális eszméinek él. A székelység tártkarokkal várja őt. Hisszük, hogy utazásai alkalmával nem csak megismeri a székelységet, hanem meg is szereti.

Ez alkalommal egyik dalát mutatjuk be a „Székely Hírek“ olvasóinak Gara Ákos fordításában:

Octavian Goga: Eszembe jut...

Eszembe jut sok végtelenbe hullott pillanat, Halotti hamvát rejtő drága urna.

A pusztá cinterem hűs árnya, hol némán

[halad

A lassu nap, s jön éj reá borulva.

Eszembe jut házunk felett a lombos ágakon, Fáradtan függő hárfa gyöngye hurja, Amint lilásan rezg a szürke nyári alkonyon S virradtig bucsutényt hint ablakunkra.

Eszembe jutnak boldog életem bus fattyai, Kik tört romok közt ülnék szenderegve, Sok drága lánc, mi ifjúságom útját szabta ki, Eszembe jut... jaj mért emlékszem egyre?

Gara Ákos.

— **Közigazgatási ülés.** Odorheiu Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága e havi ülését nem 10-én (vasárnap), hanem 11-én (hétfőn) fogja megtartani.

— **Amit apáink elhanyagoltak.** azt most egyszerűen és egyszerűen velünk csináltatja meg Odorheiu Székelyudvarhely város tanácsa. Belügyminiszteri rendeletet eszközölt ki Negruțiu Emil polgármester, amelynek alapján a forgalmi, látványossági és vigalmi adók tárgyát képző jövedelem 2 százaléka, mint városi illeték már 1922. szept. 1 től kezdve az említett adókkal együttesen az odorheiu-székelyudvarhelyi román kir. központi adóhivatalhoz befizetendő és pedig a városi köz-szükségletek, kövezés, vízvezeték, csatornázás stb. céljaira. Az ingatlan átruházásoknál a város javára fizetendő 1 százalékat szintén 2 százalékra emelte a miniszterium. Ami ezelőtt 15—20 évvel csak 1/4 százalék lett volna, arra most ugyan 2 százalékat kell fizessünk, de valakinek valamikor már meg kellett kezdje a székely anyaváros előhaladásának rendezését. Nem vagyunk barátai az új adózáshoz, mert köz- és magánterheink a roskadásig nyomják vállainkat. Azonban ha a tervbevet munkálatokat a most már rendelkezésre álló bőséges anyagi erő pontos, igazságos, lelkiismeretes felhasználásával végrehajtják, a székely anyaváros minden polgárának hálás elismerése illeti a Tanácsot és annak élén Negruțiu Emil polgármestert. Most már csak a legfontosabb ügy, a vasút kérdése van hátra. Ki kell építeni az odorheiu-székelyudvarhely—seredacicului—csikszeredai 50 km.-es vasútvonalat, hogy az anyaváros ipara, kereskedelme lélekzetet kapjon addig, amíg erre képes. Az idő nagyon előre haladt. Negruțiu polgármester — úgy látszik — szeret

ret dolgozni. Beszéljen Mosoiu miniszterrel. Eddig az volt a bajunk, hogy sokat ígértek és nekünk semmit nem adtak, mert hiányzott az olyan vezérünk, ki erőteljes kitarással álljon a helyén ott, ahol kell. Mi most immár áldozunk. Hozzon egy kis áldozatot az állam is a Székelyföld magához ölelése, életre-keltése érdekében...

— **Eljegyzés.** Szilágyi Nagy Gyula (Târgu-Mures — Marosvásárhely) és Csécsy Nagy Vilma (Odorheiu: Szejkefürdő) aug. hó 27-én tartották eljegyzésüket. Minden külön értesítés helyett.

— **Tanügyi értekezlet** lesz igișoare-Segesvárt e hó 10-én és 11-én az udvarhely- és nagyiküllővármegyei elemi iskolai tanítók bevonásával. Az értekezlet tárgya az elemi iskolai oktatás reformjának előkészítése, javaslatok, működési tervek megvitatása, szövegezés és a kulturálisminiszterhez való felterjesztése. E vármegye összes tanítósa a „Székely Hírek“ más helyén közzétett körrendeletben kötelezve van a megjelenésre. A szakosztályi elnökök Nagyiküllővármegyéből vannak kijelölve, Udvarhelymegyéből pedig az alelnökök és további hozzájárulók. Reméljük, hogy ott a gyakorlati életiskolák irányelvei lesznek a jövő megalapozói. Gondoljunk arra, minő measzeható előnyei lennének az iskolák mintagazdaságainak a termelés, gyümölcsfajmesítés, gyümölcstermés, méhészet, háziipar stb. szempontjából. Ez lenne az igazi békésen dolgozó fegyvermezett hadsereg, mely az ország sziklaszilárd közgazdasági életét megdönthetetlen erősségű oszlopra felépítené. Viszont a tanítószeg erkölcsi és anyagi jólétét örökre biztosítaná. Jól figyeljünk: »Ki, amint veti ágyát, úgy nyugossza az álmát!«...

— **Nagy dologra készül** Odorheiu-Székelyudvarhely város tanácsa. Tekintettel arra, hogy most már a szükséges anyagi fedezettel rendelkezik, a Str. Bulev. Regele Ferdinand (Kossuth-u.) és a piactér a kőkereszt-térrel összekötő részt kockakövel rakatja ki s erre az árlejtést is kihirdette úgy, hogy ezeket a

Székely fiuk kirándulása.

Régóta ohajtott tervét valósította meg a gheorgheni-gyergyószentmiklósi állami liceum tanári kara akkor, mikor a tanulóifjúságot előtte eddig ismeretlen vidékek megtekintésére vezette.

A könyvekből tanultak megismerése, a hallottakról való személyes meggyőződése és a kellemesnek a hasznossal való összeegyeztetése, olyan fontos pedagógiai és didaktikai elem, amelynek fontosságáról és célszerűségéről lépten-nyomon meggyőződhetünk.

Ez a célgondolat vezette a tanári kart akkor, amikor tervbevette a ghimesi szoroson át: Tg-Ocna, Galați, Braila, Constanța, București, Câmpina és Brașov városok megismerését.

Sokat hallottunk eddig a legnagyobb sóbányának — Tg-Ocna — méreteiről, Galați, Braila dunai kikötők forgalmáról, Constanța tengeri kikötő fejlődéséről és nagyságáról, București mozgalmas életéről,

Câmpina hatalmas petróleumiparáról, a munteniai síkság termékeny rónáiról, de mindezek csak halvány emlékei maradtak a magyarázatok után, a könyvekből tanultaknak.

Helyesen jegyzi meg egyik pedagógia író: Dr. Wessely Ödön, hogy „a tanulás szemlélet nélkül üres, a szemlélet tanulás nélkül hiábavaló“.

Junius 29-én — a diákok életében olyan nevezetes napon — gheorgheni állomás diákok vidám nótáitól hangos. Megtörténik a beszállás. „Ballog már a vén diák, tovább felcsendül, közben a vonat is „kiballoz“ a szülő és ismerősök kendőlobogtatástól kísérve az állomásról.

Estefelé, mint a fáradt vándor, kapaszkodik vonatunk a gyimesi havasok között. Itt, „ahol nyáron annyi gyöngyvirág van, s ahol a sötét fenyő sötét lombja lehajlik“, kedves képet nyújt mindnyájunknak. Apró kis csángó házak, vadvirágos kis rétek, zuhogó kristálytisza hegyi patakok, csak úgy beszélnek felénk, mintha idegenek volnánk...

Este 10 órakor érkezünk progra-

munka szerint megállapított első állomás helyünkre: Tg-Ocnára, ahol az „Oituz“ gimnázium és az elemi iskola igazgatói várnak; szeretettel gondoskodva az éjszakai elszállásról.

Alig virradt, már talpon van az egész diákhad; fürkészve, hová is érkezünk az este. Tg-Ocna Ciucvármegyével szomszédos Bacău vármegye nagyközsége. Széltében-hosszában láthatók a háború romboló hatásai. Nevezetességei közé tartozik a sóbánya és az állami börtön.

Reggel 8 órakor a fentemlitett 2 igazgató vezetése alatt megnéztük a sóbányát. A bányagazgatóság szívessege folytán kis villamos vonattal megyünk 1 km. hosszúságú alaguton a sótárnába.

Hatalmas barlangszerű terem tárul elénk. A villanykörte halvány fénye mellett hallatszik a sófejtők tompa kalapácsütése.

Kik ezek a kalapálók? Az emberiség száműzöttjei: a rabok dolgoznak itt csekély munkabéért; félénken közelednek hozzánk; kínálgatva só-

ból készített apró tárgyait. Itt a föld mélyén 120 méternyire a földszínétől várják némelyek 5—10—15—20—30 évig a megszabadulást, de némelyek ettől a reménytől megfosztva, életfogytiglan itt dolgoznak.

Az erdélyi sóbányáknál sokkal nagyobb méretű e sóbánya s a bányászat — mivel csak rabok dolgoznak — olcsó. A napi kitermelés 10—12 vagon. A bányában nagy az óvatosság, szerencsétlenség régidők óta nem fordult elő.

Az alvilágból kikerülve, meglekintjük a sóőrőlmalmokat. Innen a börtön megismerésére indulunk, a hová csak a fiukat és a vezető tanárokat engedik be. (Megjegyezve: nők is résztvettek a kiránduláson.)

Hatalmas falakkal körülvett épület, külön dolgozótermekben foglalkoznak a rabok, — ki-ki mesterségét folytatva — tiszteletteljesen fölállva, köszöntenek. Éjjeli celláik elég tiszták; 8—10-en vannak együtt. Délután a Protusba (Tatros) fürdés volt. Este 10 órakor indulás Galați-ba. Cs.

(Folyt. köv.)

munkálatokat, valamint a Kossuth-teret a vármegyeház előtt levő tér parafázisát, még ez év őszén elvégezteti.

— **A törheny** ismét felütötte a fejét Zetelaka nagyközségben, hol úgy látszik — a fertőtlenítést nem valami nagy felkiismerettel vitték keresztül. Ebből származhatott a járvány újabb fellépése, ami elég szomorú.

— **Olcsó húsnak** hig a leve — tartja a közmondás. Odorheiu—Székelyudvarhely városban ezt a közmondást Orbán Testvérek és Szabó Dénes mézárások hívatottak ez idő szerint megcáfolni, akik 150 darab kontingentált sertést kötelesek első sorban a tisztviselők és ezek szabályozotti igényeinek kielégítése után, a város lakosságának élelmézésére olcsó áron kimérni. Miután a kiosztásnál nehézségek voltak, különösen a sokszor túlzott igények kielégítése körül s így a szélesebb körre való kiterjesztés veszélyben forgott, a mézárások utasítást kaptak, hogy családonként legfeljebb 2 kgr. húst adhatnak. A zsírnakvalót pedig esetéről esetre a városi tanács utalja ki, hogy ezzel az igazságos elosztás biztosítható. A város részére szarvasmarhák levágása is kontingentálva van s ezek kiosztása nem sokára szintén megkezdődik, ha a szállító a kivételtől el nem áll.

— **Új vámterítés** lépett életbe 1922. aug. 29 én Odorheiu—Székelyudvarhelyt. E szerint mindazok, kik bármilyen árut a város vámterületére vasuton hoznak vagy innen kivisznek, a szállított áru után mm.-ként vámdíjat kötelesek fizetni. Tűzifa, építési anyagok (épületfa, téglák, mész, cement, cserép, kő, homok), továbbá gabonaművek és veteményfélék után mm.-ként 50 bányit. A többi itt fel nem sorolt egyéb szállítmányért mm.-ként 1 leut. Mentések a fizetés alól, akik az árut saját háziszükségletükre szállítják. Ápiaci helpénzvám szabályzat díjtételeit 100 százalékkal (az eddiginek kétszeresére) emelték fel. A piaci helypénzvám felemelése a helybeli iparosokra és kereskedőkre nem vonatkozik. Ezek jövőre is a régi vámtételeket kötelesek fizetni.

— **Hidépítés a vasut terhére.** Többször szövéttük a ref. kollégium-kert felé vezető hid életveszélyes voltát. Azt is jeleztük, hogy a városi tanács a vasúttársaságot a hid helyre állítására felszólította. Most aztán a vasut igazgatósága Budapestről írt a tanácsnak és kezen kijelentette, hogy miután több, mint 3 év óta román állami kezelésben lévő vonaluk bevételeiből ezidőig részesedést nem kaptak, semmi fedezettel nem rendelkeznek, hogy a hidat helyreállítsák. Ez átirat alapján a városi tanács elhatározta, hogy a hidat most már a vasut terhére haladéktalanul megcsináltatja. Reméljük, hogy a Sós-gyógyfürdő hidja is az őszi árvizek előtt helyreállítást nyer, miután az is ehhez hasonló életveszedelmet rejteget.

— **Beiratás.** Az odorheiu-székelyudvarhelyi magyar tannyelvű áll. polgári leányiskolában — mint múlt számunkban írtuk — a tanulók már jelentkezhetnek az igazgatóságnál. A szabályszerű beiratkozás e hó 15—19-én történik. A tanév szept. 20-án veszi kezdetét, 21-én istentisztelet és 22-én a tanítás kezdete lesz.

— **A román tannyelvű** állami elemi iskolában a beiratások szept. 1-én és 2-án kezdődtek s holnap (hétfőn) 4-én eszközölgetnek. d. e. 10—12 óráig a volt reáliskola épületében. Az előadások szept. hó 5-én veszik kezdetüket. A beiratásnál születési anyakönyvi kivonat vagy a múlt évi bizonyítvány felmutatandó. Beiratási díj 2 leu. Az igazgatóság.

— **Nyugdíjkönyvecske** okmányokkal, özv. Gergely Dénesné abásfalvi lakos nevére kiállítva, a rendőrségnél átvehető Odorheiu.

— **Székely-bál** lesz a Fernengel-féle sós-gyógyfürdőn ma (vasárnap).

— **A rendőrség felhívja** Székely Gyula, Szilágyi György, Szabó István, Barta Ferenc, Putonsz J. Márton, Szabó János odorheiu-székelyudvarhelyi lakosokat, hogy az államrendőrségnél azonnal jelenjenek meg.

Sz. 1777—922. VI. osztály.

Körrendelet.

Az elemi isk. tantestület tagjai, a rendes és helyettes tanítók, óvónők f. é. szept. hó 10. és 11-ik napján minden vármegye székhelyén általános értekezletre gyűlnek össze.

Takintettel az elemi iskolai és tanítóképzői oktatásügy reformjának fontosságára és mivel annak törvényerőre való előkészítése a parlamentben folyamatban van, helyenvalónak találjuk ez értekezletek keretében kikérni a tantestület véleményét is a törvényjavaslat előkészítésében. A tanügy egységesítése tárgyában, az áttanulmányozás után szerzett anyag fog alapul szolgálni a közokt. minisztérium előmunkálatainak megalkotásában.

Az értekezlet tárgysorozata a következő:

1. „Te Deum“ a templomban.
2. A megyei tanfelügyelő megnyitóbeszéde: „Az elemi isk. és tanítóképzői oktatásügy egységesítésének problémájáról“.
3. Az erdélyi, bánáti stb. és régi királyságbeli óvodák. Összehasonlító tanulmány: a) A beiratkozott gyermekek kora. b) A tanterv, tankötelezettség. c) Szabályrendeletek, szünidő. d) Összeköttetés az elemi iskolával. e) A tanügyi személyzet ujoncozása. f) A személyzet előkészítése (Az óvónőképző). g) Az ellenőrző szervek és azok ujoncozása. h) A gondnokságok. Határozatok a—h) pontok felett. A problémát két óvónő, mint előadó dolgozza ki; az egyik Erdélyből, a másik a régi királyságból. Hozzászólók Udvarhelymegyéből az összes óvónők és a parajdi járás tanítói; alelnök: Hetszer Kálmán.

4. „Az erdélyi, bánáti és régi királyságbeli elemi iskola“. Összehasonlító tanulmány. a) A felvett gyermekek kora. b) A tanfolyamok tartama, (4—5—6—8 év) falun és városban. Ingyenoktatás. c) Váltakozó tanítás (Erdély) és osztó-szakaszos (Regát). d) Tanterv, az iskola iránya: gyakorlati, elméleti. e) A jövő elemi iskola típusa. Szervezet. f) Mintaiskolák. g) A rurális tanítók átlépése az urbanis iskolákhoz. Erdem-szerinti kiválogatás. h) Iskolai gondnokságok. Határozatok a—h) pontok felett. A főnti 4-ik pont 3 előadó által dolgozandó ki, akik a rokon tárgyakban előmunkálatokat mutatnak be. Hozzászólók Udvarhelymegyéből az Udvarhelymegyei járás tanítói; alelnök: Vida Mózes.

5. Arégi királyságbeli kiegészítő és tovább képző tanfolyamok (Törv.

decr. 2844—1919. sz.) és ismételőiskolák: általános, gazdasági, független szaktanítós gazd. iskolák Erdélyben. Összehasonlító tanulmány. a) Orarendek és analitikai tantervek. b) A tanfolyamok tartama. c) A személyzet előkészítése. d) Ellenőrzés. Határozatok a—d) pontok felett. Az 5. pont problémájának 3 előadója lesz, akik közül egy óromániai lesz. Hozzászólók Udvarhelymegyéből a homoródi-járási tanítói; alelnök: Hegedüs Lajos.

A tanítóképzés. a) A 6 oszt. tip. tanítóképző (előnyök, hátrányok). b) A 8 oszt. tip. tanítóképző (előnyök, hátrányok). c) A tanítóképző kapcsolata az elemi iskolával. d) A tanítóképző növendékeinek ujoncozása gimnáziumból vagy elemi iskolából. e) A tantestület kulturájának szak-képző kiegészítése. f) Véglegesítő vizsgák és helyi előléptetések. Határozatok a—f) pontok felett. A problémát 3 előadó dolgozza ki. Hozzászólók Udvarhelymegyéből a cristuri tanítóképző tanárai és a kereszturi járás tanítói; alelnök: Hadnagy Károly.

7. Az elemi isk. és tanítóképzői oktatás ellenőrzése. a) Az isk. tanfelügyelők és s. tanfelügyelők. b) A kerületi és főfelügyelők. c) Hatáskörök. d) Az ellenőrző személyzet ujoncozása és előkészítése. e) A tanítótestület fegyelmi ügye. Határozatok a—e) pontok felett. A problema 3 előadó és egy cenzor által dolgoztatik ki. Hozzászólók Udvarhelymegyéből az odorheiu áll. tanítók; alelnök: Gyerkes Mihály.

8. Újabb román és idegen irodalmi, pedagógiai mozgalom.

9. A tanfelügyelő jelentése a vármegye elemi oktatásának állapotáról.

10. A tanfelügyelő által kitűzött esetleges más tárgyak egyetértésben a vármegyei osztályok bizottságával.

A tanfelügyelők kapcsolatban a vármegyei oszt. bizottságával kijelölik az összes kérdések előadóit. De más tagok is tehetnek írásbeli javaslatokat a tárgysorozatban előforduló kérdésekben, melyek szintén tárgyalás alá esnek. Az értekezlet előadóinak tárgyalásai és javaslatai alapján precíz határozatokat hoz a tárgysorozatban kitűzött mindennemű kérdésben. A dolgozatok és tárgyalások a főelvek meghatározásánál szorosan a tanítási reform szem előtt tartására szorítkozzanak. A tulrészletezés maga után vonja a tárgytól való eredmény nélküli eltérést.

A dolgozatok és előmunkálatok az általános értekezés előtt 8 nappal a Tanfelügyelőséghez beterjesztendők. Az értekezés előtt legalább 3 nappal a tanfelügyelő a megyei osztályok bizottságának közreműködésével aláveti egy előzetes boncolásnak, kijelölőlvén a határozatok lényegesebb pontjait, melyek a tárgyalásoknál tájékozással fognak szolgálni. Ez azonban nem jelenti az értekezés korlátozását a tárgyalások és határozatok szabadságában.

Az értekezésen a tanfelügyelő előnköl, aki gondoskodik megfelelő helyiségről, akár a vármegyeházán, gimnáziumban vagy más megfelelő nyilvános helyiségben.

Az értekezésen való megjelenés kötelező az állami és községi tanítókra és az óvónőkre. A nem román-ajku kisebbségi áll. iskolai tantesületi tagok azonban részt vesznek az értekezésen. A meg nem indokolt mulasztás maga után vonja a fizetés megfelelő részének levonását.

Az értekezletre meghívandók az összes helyi iskolai, egyházi, katonai

és közigazgatási hatóságok. A napidíj 100 azaz száz leuban állapítatik meg, amely utólagosan fog utalványoztatni a tanfelügyelői jelentések alapján. A helybeli tanítók nemszámíthatnak semmiféle napidíjra.

Az értekezlet okmányai valamint a Tanfelügyelő előadása és az előadók munkái felterjesztendők f. é. szept. hó 25-ig a közoktatásügyi Directoratul General-hoz.

Könyvek: A problémák előkészítéséhez a következő forrásmunkákat ajánljuk:

Ad. 3. Az óvodák törvénye 1891—XV. A V. K. M. 44000—1892. sz. szabályzata az óvodákra. Az óvodai kis gyermekek törvénye Ó-Romániában 1909. Az óvodai kis gyermekek törvényt szabályzata 1910. A V. K. M. 29973—1892. sz. erdélyi óvónőképzők. Ad. 4. Az 1868—XXXVIII. ik, az 1876 XXVIII., 1908—XLVI. t. c. az az 1886—XXI. és XXII. t. c., román fordítás 1907. XXVI. és XXVII. t. c. A V. K. M. 33000—1919. sz. Szabályzata. Törvény-Decretum iskolai bizottságok megszervezése tárgyában. (Monit. Ofic. No. 78. din 24 Julie 1919.) 1920. évi felső dáci tantestületnek értekezletei. Ó-romániai törvény az elemi isk. és tanítóképzőkről 1910-ben. 1909. évi szab. az elemi isk. és tanítóképzői törv. alkalmazása tárgyában. Ad. 5. 1868—XXXVIII. t. c. A V. K. M. 66569—1902. sz. szabályzat. 1919—2844. sz. Törv. Decretum, (Kiegészítő tanfolyamok Ó-Romániában) 1920. évi felső-dáci tantest. értekezletei. Ad. 6. 1868—XXXVIII. t. c. A V. K. M. 45781 1900. sz. szabályzata A V. K. M. 45781—1900. sz. szab. a tanítóképzői képesítő vizsgák tárgyában. 1905. évi 102594. sz. szabályzat a tanítók szakképzői kulturájának kiegészítésére szervezett tanfolyamok tárgyában. 1901. évi törv. az elemi isk. oktatás és el. tanítóképzői oktatás tárgyában. 1909. évi szab. az el. isk. és el. tanítóképzői oktatás törv.-nek alkalm. tárgyában. 1805—1915. sz. szabályzat a 6 oszt. tip. tanító- és tanítónőképzők belső adminisztr. tárgyában. Ad. 7. 1876—XXVIII. t. c. 10000—1921. sz. 1883. I. t. c. az erdélyi tanfelügyelők szabályzata. A kolozsvári Directoratul General 3323—1920. sz. fegyelmi szabályzata, 2648—1908. sz. elemi isk. tanítótest. fegyelmi bizottságainak szabályzata (Ó-Románia).

Dr. L. Chirila (s. k.)

az el. és tanítóképz. oktat. főnöke.

Tudomás és mihez tartás végett ezuton közlöm Odorheiu vármegye valamennyi iskolájával.

Odorheiu, 31. Aug. 1922.

rev. scol. Popa
subreviz. scol.

Szerkesztői üzenetek.

Sükői székely, ki aug. 29-én a „Székely Hírek“ könyvnyomtató-intézetében nyomtatványokat vásárolt és pénzét itt feledte, azt e lap kiadóhivatalában bármikor átveheti.

Tisztatlanság. Igaza van. „A házak és lakások tisztán tartásának első feltétele: az utcák tisztasága.“

B. J. Szk. A „Vizkérdésről“ írt, rendkívül érdekes cikkét — térszűke miatt — jövő számunkra kellett hagyni. Szíves elnézését és további munkásságát kérjük.

Toró Miklós, ref. lelkész Braila. A székelységnek ottani helyzetéről írt tudósítást várjuk.

P. Sz. B. Búzaháza. Szabó ig. könyvét sehogyan sem tudtuk megszerezni. Még a szerzőnek sincs tulajdonában egy példány sem. Valahonnan le kellene most már másolatni, mert újabb kiadása nem lesz.

Administrația Plasei Ocland.
No. 2208—922. adm.

Pályázati hirdetmény.

Az előléptetés folytán üresedésben jött homorod-sánpauli segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1900. évi XX. t.-c. alapján nyert jegyzői oklevelükkel és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérelmüket hozzám legkésőbb **1922. szeptember hó 20-ig** okvetlenül nyujtsák be, mert az elkésztett beadott kérelmeket figyelembe venni nem fogom.

Köszölgélatban levők felettes hatóságuk után pályázhatnak.

Az ezen állással egybekötött javadalmazás a C. D. II. számú Decretumában van megállapítva.

Ocland, 1922. augusztus 25-én.

Cionca Macedon, primpretor.

1—3

Hogyan tudja meg

a nagy világ, hogy eladó jó áru van, ha nem hirdeted? — kérde Wanderbilt. — Mikor a kereskedő és iparos pihen, helyette a reklám dolgozik — mondja Carnegie.

Bolti 2 üveges-szek-rény

polcokkal és fiókokkal eladó. Hol? Megmondja e lap kiadóhivatala.

Megkezdődött a

Manikür és pedikür

Nagy Ferenc borbély- és fodrász üzletében Odorheiu-Székelyudvarhelyt.

Bodrogi és Hirsch

Odorheiu-Székelyudvarhely
Bulev. Regele Ferdinand
(Kossuth utca) 31. szám.

ajánlják ujonnan, dúsan felszerelt fűszer-, festék-, cukorka-áru- és aradi lisztüzletüket. Pontos kiszolgálás, szolid árak! Csomagoló ládák előnyösen kaphatók. 2—3

Zimmermann Testvérek
segesvári posztógyárának
dúsraktára

Barcsay és Esztegár

női- és férfidivatüzletében
Odorheiu-Székelyudvarhely

Disztemetkezési intézetükben

érc-, tölgy- és fenyőfakoporsók nagy választékban, jutányos árak mellett kaphatók.

Apró üvegek olcsón eladók. Cím e lap kiadóhivatalában.

Felnőttek és gyermekek
sát elvállalja intelligens uri nő. Cím a kiadóhivatalban.

Asztalosmunkák

Elkészítését, u. m.: épület, műbutor, portáll, üzlet- és irodai berendezéseket, valamint antikbutorok szakszerű javítását a legjutányosabb áron vállalja:

Székely János műasztalos

Odorheiu-Székelyudvarhely, Princtul Mircea (Petőfi-u.) 1. sz. a „Korona“-vendéglő udvarában.

Divatos és jó butor kapható!

Ha olcsón és jól akar étkezni,

menjen ifj. Kassay F. Dénes Bulevardul Reg.

Ferdinand (Kossuth-utca) 16. alatt levő

BODEGÁJÁBA

Itt állandóan friss szebeni sonka, szalámi, sajtok, mindenféle hideg ételek, valamint Bürgerféle sör, küküllőmenti fajborok, előpataki és felsőrákosi ásványvizek a legelőnyösebb árban kaphatók.

MŰBUTOROK!

mélyen leszállított árakban.

A legszebb és legmodernebb kivitelben kész

butorok szerezhetők be Odorheiu-Székelyudvarhelyt, Bulev. Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 27. szám alatt

BALÁZS KÁROLY cég áruraktárában.

Legolcsóbb beszerzési forrás!

Californiai
CSEMEGE-CONSERV
különlegesség

Biztos, csapathatlan háziszor székrekedés ellen. Nem orvosság, hanem nyálánság, melynek meglepő a hatása. Tisztítja a vért, erősít, fiatalít, meghosszabbítja az életet. Megrendelhető a pénz beküldése ellenében negyed kgos adag 55 leu, fél kgos adag 110 leu, egy kgos 210 leu bérmentve.

Edelmann Márk, Nagyvárad

23—100

Vámház-u. 53.

No 1093 „Nyugat” hirdetés.

HERMA * CIPŐ *

Legfinomabb
goodyear (varott)
cipő

A legjobb szegelt
és átvarrott cipők
minden kivitelben

Tartós munkás és
turistacipők

Kaphatók:

Odorheiu-Székelyudvarhelyen:
Barcsay és Esztegárnál

Cristur-Székelykeresztúron:
Ajvász Kristófnál.

ELSŐ NAGYSZEZENI CIPŐGYÁR R.-T.

„Hermes” 12.250

Szállitmányaink Bécsből és Németországból
rövid és norinbergi árakkal,
továbbá **manufaktúráink**
Csehszlovákiából megérkeztek.

Holdengräber, Huttman és Társa

Brassó, Hirsch-utca 4. szám.

Betegh Pál villamoserőre berendezett könyvnyomtató és könyvkötő-intézetéből Odorheiu-Secuesc (Székelyudvarhely).
Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.